Living the LOTUS

Buddhism in Everyday Life

9 2019

VOL. 168

Founder's Essay

रोग अनुसारको औषधी

“धर्मको उपदेश नसुने पनि बुद्ध नहुने कोही छैनन्” भनेर बुद्धले बाचा गरे जस्तै सद्धर्म पुन्डरिक सुत्र भनेको पनि सबैलाई मुक्ती दिने सत्य हो। जस्तो कि रोग अनुसार बैधले औषधी दिन्छन तेस्तै यो उपदेश पनि मानिस अनुसार दुख हेरेर तेसलाई ठीक हुने उपदेश नदिएमा मुक्ती दिलाउन सकिदैन।

यो नै मानिसअनुसारको उपाय उपदेश हो।

खाली धर्मको कुरा मात्रै गर्ने तर तेस्को बुझाइ कम भएमा दया कम हुन सक्छ । अरुलाई जसरि भए पनि मुक्ती दिलाउछु भन्ने लागेमा आफ्नो ज्ञान या अनुभव सबै कुराको

शक्ती लागाइने गरिन्छ।

तर देखाउने मात्र दया भएमा जस्तो सुकै ठुलो बोले पनि अरुले नकार्ने छन। तर अर्कोतिर खाली मिठो बोलिले अरुलाई लट्ठ पार्ने काम पनि गर्न हुन्न।

संस्थापकको निबन्ध ९ / ६६-६७बाट

Living the Lotus
Vol. 168 (September 2019)

प्रकाशक: रिश्शो कोसेइ काइ अंतराष्ट्रय बिभाग
फुमोन मिडिया सेन्टर २-७-१, वादा सुगीनामी कु टोक्यो १६६-८५३७ जापान
फोन: ८१-३-५३४१-११२४
फ्याक्स्: ८१-३-५३४१-१२२४
इ-मेल्: living.the.lotus.rk-international@kosei-kai.or.jp
प्रमुख सम्पादक: कोइचि साइतो
सम्पादक: केनसुके सुजुकि
नेपाली संसकरण अनुवाद र सम्पादक: नविन अर्याल
सम्पादन कर्मचारी:अंतराष्ट्रय बिभाग कर्मचारी

रिश्शो कोसेइ काइ सन १९३८ सालमा संस्थापक निवानो निचिनो र नागानुमा म्योकोले सुरु गर्नुभएको शद्धर्म पुन्डरिक सुत्र र अरु दुइ सुत्र मान्ने सर्बसाधारण बुद्ध धर्मको संस्था हो । हामी बस्ने ठाउँ, काम गर्ने ठाउँमा गौतम बुद्धका उपदेशहरुको आधारलाई व्यबहारमा ल्याएर शान्तिपूर्ण संसार बनाउन चाह्ने ब्यक्तिहरु यो संस्थामा आबद्ध छन । अहिले अध्यक्ष निवानो निचिको र हामी बौद्धधर्मालु सदस्यहरु राष्ट्य अन्तराष्ट्य स्तरमा अरु धर्महरु या परोपकारी संस्थाहरुसँग मिली बुद्धको उपदेश फैलाउन कोसिश गरिरहेका छौ ।

Living the Lotus-Buddhism in Everyday life (शद्धर्म पुन्डरिक सुत्र - दैनिक जिवनमा बुद्ध धर्म) भन्ने शिर्षक हाम्रो दैनिकिमा बुद्धको उपदेश कसरी प्रयोग गर्न सकिन्छ भन्ने कुरा बुझाउन, जसरि हिलोमा पनि कमल फकृयको हुन्छ तेस्तै हाम्रो जिवन राम्रो र उधेष्यमुलक होस भन्ने कामना सहित राखिएको हो । यो पत्रीका पढेर संसार मनिसहरुको जिवनमा बुद्धको उपदेश उपयोग गर्नकोलागि ईन्टरनेटमा राखिएको छ ।

President's Message

“फरकपन” ले गर्दा नै

Rev. Nichiko Niwano
President of Rissho Kosei-kai

सबैलाई प्रेम गर्ने मन

पुरानो जापानि कविता किताब “कोकोन वकाशु” मा कबी किनोत्सुरा युकिले आफ्नो प्रेमको बारेमा यसरी भनेका छन्।

“नदेखेको मान्छेलाई नदेखिने मन्दमन्द हावालाई जस्तै प्रेम गरे संसार कती राम्रो हुन्थ्यो”।

एसलाई प्रेम गीत भन्यो भने पनि ठीक छ तर एकजनाले भने यो हामी सबैमा लागु हुने “सत्यता” हो भनेर भनेका छन्। र त्यो सत्यता भनेको यो संसारमा हुने सर्बचिजलाई माया र दया गर्नु भनिएको हो।

तर वास्तबमा एस्ता कुरा धेरै कम हुने गर्दछ। मान्छेको सोचाइ र दृष्टिले झगडा हुने, मनमुटाब, संबन्ध-बिच्छेद, देशदेशको लडाईं, धार्मिक लडाईं आदिआदी। र धार्मिक तनाव पनि वास्तबमा हुने गर्दछ। धेरै मान्छेले आफुभन्दा फरक मान्छेलाई सहज रुपमा लिन सक्दैनन।

र यो तनावबाट अर्थहिन झगडा हुने गर्दछ।

एस्तो हुँदा हामीले आफु नजिकका आफुभन्दा फरक मान्छेको फरकपनलाई स्विकार्ने र “मेरो मनमा सर्बचिजकोनिम्ती माया र दया छ” भनेर बुझ्न जरुरी छ। तेस्तो गरेमा त्यो फरकपन नै अमुल्य देखिने छ।

“फरकपन” को अर्थ र मुल्य

हामी सबै फरकफरक कर्मले गर्दा जन्मिएका हौ। र जन्मेपछी पनि फरकफरक कर्मले गर्दा अहिलेको “आफु” भएका हौ।

तेही भएर मान्छेको जात रङ त भई हाल्यो सोचाइ दृष्टी फरक हुनु पनि प्राकृतिक कुरा हो र यो कुरामा झगडा गर्नु भनेको आफ्नो अस्तित्वलाई नकार्नु जस्तै हो ।

धर्ममा पनि मान्छेको कर्मले गर्दा कस्तो धर्म मान्ने भन्ने कुरा प्राकृतिक हो र क्रीस्चियन धर्मले मुक्ती दिन्छ भन्ने, मुस्लिम धर्मले मुक्ती दिन्छ भन्ने फरकफरक मान्छेहरु हुन्छन । त्यो भनेको त्यो मान्छेलाई के ले शान्ति दिन्छ भन्ने मात्र हो ।

यो संसारको सबैलाई शान्ति दिन धेरै धर्महरुले आ-आफ्नो तरिकाले मिलेर काम गरिरहेका हुन्छन ।

मानिसलाई शान्ति दिने दयालु मन बनाउने धर्मको बाटो हो भने यो सबै धर्ममा यो कुरा लागु हुन्छ । र धर्मबाट पैदा हुने दयाले “अरुलाई प्रेम गर्ने” मन बन्छ र तेसलाई अभ्यास गर्न मन लग्ने हुन्छ । एसलाई बुद्धधर्ममा बोधिसत्व भनिन्छ ।

हामिहरु फरकपनले गर्दा कहिलेकाही अरुलाई दया नगर्ने बन्छौ । तेस्तो बेलामा बाहिर गएको आफ्नो मनलाई भित्र लिएर आएर फरकपनलाई स्विकार्ने गर्नु पर्दछ ।

म अन्तराष्ट्रय बैठकमा भाग लिदा अरुसँग फरक मत भयो भने “तपाईंको सोचाइ मेरोभन्दा फरक रहेछ कती राम्रो” भन्ने ठान्छु । र त्यो कुराले गर्दा आफुले अहिलेसम्म नजानेको कुरा सिके भन्ने लाग्छ ।

आफ्नो कुरा खाली ठुलो स्वरले भन्नु भन्दा अरुको फरक मतलाई स्विकारेर सन्तुलन हुनुमा नै सुख मिल्नेछ ।

सद्धर्म पुन्डरिकको “अनेक बनस्पतिको नैतिक कथा” मा “बुद्धको उपदेश सर्बलाई” भने जस्तै हामी सबैको मनको कुरा सोच्यो भने यो पृथ्वी भन्ने ठुलो यानमा चढेका सबैजनाको खुशीको कामना गर्न मिल्दछ तेही भएर “ब्रह्मान्डको सत्य पनि सर्बलाई” भन्न सकिन्छ । र हामी सबैले यो कुरालाई आफ्नो समाजमा प्रमणित गर्नु नै हाम्रो कर्तब्य हो ।

From *Kosei,* September 2019

आस्थाको बाटोमा बुझेको सुख

दुलाल बरुआ, बाङ्लादेश

यो जुलाई २७मा रिश्शो कोसेइ काइको धर्म उत्तर अमेरिकामा फैलिएको ६० बर्षको उपलक्ष्यमा "संघहरुको भेला" लस एन्जेलेसमा भएको थियो । यो बेलामा ४ जनाले आफ्नो "आस्थाको आलोक" बारेमा प्रवचन गरेका थिए । सेप्टेम्बर र अक्टोबरमा यि "प्रवचनहरु" हरु प्रस्तुत गरिने छन ।

मेरो "ज्ञानबोध कथा" मेरो श्रीमती एमिसँग यहाँ आएदेखी सुरु हुन्छ । मैले स्कुलदेखी नै बुद्धको बारेमा किताब पढ्थे तर बुद्धको बारेमा श्रीमतीसँग ध्यान गर्नुअघी तेती ज्ञान थिएन । १० बर्षअघी त्यो बेलाको रेबरेन्ड कोदाकाजिले लस एन्जेलेसमा हाम्रो बिहे गराइदिनुभयो । २००९ र २०१४मा बच्चा जन्मिदा हामी मन्दिर गयौ । हामी मन्दिर जाने गर्थ्यौं तर दैनिकरुपमा ध्यान पुजा गर्न थालेको ५ बर्षअघी मेरो अफिसमा घटेको घटनादेखी हो ।

बाङ्लादेश मन्दिरमा प्रवचन गर्दै दुलालजि

त्यो घटनामा एक जनाको ज्यान गयो र मेरो मन साह्रै दुख्यो र म सुत्न सक्दिन थिए । मेरो त्यो घट्नामा केहि हात थिएन तर म त्यहाँ थिए तेसैले त्यो घटना मेरो दिमागमा बारबार आइराक्थ्यो । मेरो जिन्दगी के हो भन्ने प्रश्न गर्न थाले ।

यि सोचाइहरु हफ्तौ आउन थाल्यो र मेरो दिमाग खलबल भयो । अशान्त मनले गर्दा सबैथोक केलाएर हेर्ने गर्थे । त्यो घटना हुँदा म ४० बर्षको थिए मेरो छोरा जन्मेको बेला र मेरो मास्टर डिग्री सक्किएको बेला थियो । मेरो मन एति धेरै दुखेको कहिले पनि थिएन ।

नयाँ काम खोज्ने कि भन्ने बिचार आयो तर पहिला आफ्नो मन सम्हाल्न पर्‍यो भन्ने लाग्यो ।

एस्तो अंधकारमा फसेको थिए के गर्ने थाहा भएन । २०१४को जुलाईको एकदिन रेबरेन्ड फुरुसावासँग मैले सल्लाह मागे र मलाई ३० दिन सुत्र पाठ गर्नु भन्नुभयो । त्यो अभ्यास गर्ने बित्तिकै मन हलुका भएको जस्तो लाग्यो । ध्यान केन्द्रित हुन थाल्यो र आफुलाई आफ्नो हालतमा फर्काउन सफल भए ।

पुजा गरदा मलाई "जस्ता सुकै पाप हरुपनी सुन्यता र पस्चातापले बाफ सरी उडाउने छ" भन्ने श्लोक मनमा पस्यो । मैले

सबैथोक राम्रो होस भनेर कोसिस गरे । मेरोनिम्ती पुजा भनेको शान्तिको बाटो हो । यि सुत्रका श्लोकले गर्दा मेरो बिचार परिवर्तन हुन थाल्यो ।

बिस्तारै आफुलाई पहिला जस्तो बनाउन थाले । ३० दिनपछी पनि मैले दैनिक सुत्र पाठ गर्न छाडिन ।

अहिले सुत्र पाठ गर्न थालेको ५ बर्ष भयो । पहिला केहि महिनामा एकचोटी मन्दिर जाने गर्थे अहिले हरेक शनिबार मन्दिर जाने गर्दछु ।

यो पुजा गर्न थालेको केहि महिनापछी काम खोज्न थाले तर ७ पटक असफल भए । मैले पुजा गर्ने, पुरानो साथी भेट्ने, पहिलाको स्कुलमा क्लास लिने गर्थे । एकदिन मलाई एक स्कुलबाट काम गर्ने हो भनेर कुरा आयो । मैले त्यहाँ निबेदन पनि दिएको थिइन ।

र मैले पढाउने काम गर्न थाले ।

हाम्रो संसार एसो हेर्दा शान्त देखिन्छ तर एकतर्फी सोचाइ र एदि ध्यान पुगेन भने आधिबेरी आउँदा त्योबाट निस्कन गाह्रो हुन्छ । तेसैले बुद्धधर्मले जस्तो सुकै बेलामा पनि हामीलाई बिकास गराउने हुनाले यो धेरै असल धर्म हो ।

हरेक दिनको पुजा भनेको हाम्रो प्रबृत्ती बनाउने बुद्धपथ हो । मलाई बुद्ध धर्मको अभ्यास सिकाएको कोसेइ काइप्रती म मनदेखी नै आभरी छु । निवानो निक्क्यो संस्थापकजी धन्यवाद ।

हरेकदिन पुजा गर्दा मेरो दिमाग ध्यान केन्दृत हुन थाल्यो । हरेक चिज बदलिन्छ र हरेकपल महत्वपुर्ण हुन्छ भन्ने कुरा सिके ।

५ बर्षअघी श्रीमतीसँग अझै भक्ती गर्दै जाउ भन्ने लाग्यो र हरेक दिन अभ्यास गर्न सक्ने भए ।

कोसेइ काइ र बुद्धधर्मले मलाई बाच्ने तरिका र मेरो परिबार, श्रीमती र मेरो विद्यार्थीको बिकास र मद्दत गर्ने निर्देशिका भयो । मैले सुमनलाई नबिर्सिएमा बुद्धधर्मले आफ्नो जाने बाटो कहाँ छ भनेर मलाई सधै देखाउनेछ ।

गतबर्ष हामीहरु रेबरेन्ड होसोयामा सँगइ टोक्योको गोहोन्जोन दर्शन गर्न गयौ । तेस्ले मेरो आस्था झन बलियो बनायो । अहिले श्रीमती उत्तर अमेरिकाको धर्म प्रचार बिभागमा काम गर्छिन र मेरो पनि पढाउने ठाउमा प्रोमोसन भयो ।

हामीले साढयेक बर्षदेखी लस एन्जेलसमा एक कार्यक्रम थालेक छौ । यहाँ बस्ने मेरा साथीलाई यहाँको मन्दिर धेरै मन पर्दछ ।

एस्तो असल अभ्यास गर्न सिकाएकोमा कोसेइ काइ र श्रीमतीप्रती धेरै आभारी छु । जता गए पनि यो धर्म फैलाउने प्रण गर्दछु ।

म अहिले संसार बुझ्न थालेको बालक जस्तै हु र नजानेका कुरा पनि धेरै छन । तै पनि जस्तो सुकै बेलामा पनि सकारात्मक भएर जिन्दगीको बाटो हिंड्नु पर्दछ भन्ने बुझेको अहिले म अझै गहिरो आस्था राखेको छु भन्ने बुझेको छु । यो कुरामा म धेरै आभारी छु ।

बुद्ध र कबिताले “ज्ञानबोध” पाए । अन्तमा फेरी कोसेइ काइप्रती आभार ब्यक्त गर्दछु । र मेरी प्रिय श्रीमतीलाई पनि आभार ब्यक्त गर्दछु । एमि धेरै धन्यवाद ।

आस्थाको बाटोमा बुझेको सुख

दुलाल बरुआ, बाङ्लादेश

सबैजना आज्ञा दिनुहोस । क्यनडाको भ्यान्कुबर होजाबाट आएको इकारी मित्सुयो हु । आज मलाई एस्तो मौका दिनुभएकोमा धेरै आभारी छु ।धर्मको कथा सुरु मलाई मिचिबिकी गरेको रेबरेन्ड सकाइदा र म यहाँको विद्यार्थी हुँदा अभ्यास गर्ने बेलमा मलाई सल्लाह दिने तानाकाजिबाट हुन्छ ।

मेरो आमासँग मेरो राम्रो संबन्ध थिएन र एहिबाट कुरा सुरु हुन्छ । बुवाआमा दुबैसँग खुलेर कुरा गर्न नसकेर एक्लो भएर १६ बर्षदेखी चुरोट खान थाले । अनि धेरै कफी पनि । मेरो चालचलन नराम्रो थाहा पाएर आमाले के गर्ने भनेर हाम्रो नजिकको मन्दिरको रेबरेन्ड सकाइदासँग मद्दत माग्नुभयो । उहाले आमाको कुरा सुनेर मसँग भेट्छु भन्नुभयो । म कोसेइ काइको तेस्रो पुस्ताको आस्थाको हु तर म मन्दिर सकेसम्म जान्नथे । आमा पनि हजुरआमा पनि मन्दिरको काममा ब्यस्त बुवा र आमा पनि मन्दिरमा मद्दत गर्ने । तेही भएर मलाई साकाइदाजिले मिचिबिकी र प्रेरणा गर्नुभयो ।

अहिले फर्केर हेर्दा रेबरेन्ड साकाइदा निकै माया र दया भएको मान्छे हुनुहुन्थ्यो भन्ने थाहा पाए । उहाले ममा बुद्धत्व छ भनेर बिश्वास गरेर मलाई जसरि पनि मुक्ती दिलाउछु भनेर मलाई बुद्धपथमा हिंड्न सिकाउनुभयो ।

उहाले चुरोट पनि पिउनुहुन्थ्यो । उहा पहिला कोसेइको पत्रीकामा काम गर्नु हुन्थ्यो रे । मैले उल्था गर्ने बन्न चाहन्छु भनेको सुनेर तिमीलाई राम्रो लेख्न आउछ भनेर भन्नु भएको थियो । मेरो तेदोरिकोलागी उहाले उल्था गर्ने कामको मद्दत गर्नु भयो । अहिले सोच्दा उहाले उपाय उपदेश लगाएर मलाई के मन पर्छ त्यो कुरा जगाउन खोज्नु भएको रहेछ । उहाले मलाई बिश्वास गर्नु हुन्थ्यो तर मेरो बुवाआमासँग अझै संबन्ध राम्रो भएको थिएन । तर म रेबरेन्डसँग खुलेर कुरा गर्न सक्थे ।

उहाले जस्तोसुकै मानिसलाई पनि उसलाई मिल्ने खालको उपाए लगाएर सिकाउनु हुन्थ्यो तर मलाई उहाले बिशेष सिकाएको जस्तो लाग्थ्यो ।

२ चोटिको रेबरेन्डको सिफारिस र मेरो चाहनाले मैले यहाँको कलेजमा प्रबेश पाएको हु ।

बाङ्लादेश मन्दिरमा प्रवचन गर्दै दुलालजि

बुद्ध, संस्थापक र अध्यक्षको दया र यो कलेजमा भेटिएका साथिहरुले गर्दा मैले मेरो आमाप्रतिको मन बुझे। यो आफ्नो मन के हो भनेर भन्न डर लाग्थ्यो साएद केहि समय पनि । मेरो बिशेष हजुराआमासँग संबन्ध राम्रो थिएन। आमा पनि आफ्नो भावनालाई सम्हाल्न नसकेको देख्दा दिक्क लाग्थ्यो । तेस्तो आमाको माया नपाएको ठानेर म आफुलाई एक्लो ठान्थे।

आमाको संबन्धबाट भागेर आफुलाई शान्त गर्न चुरोट पिउने नै वास्तबिक आफु ठानेकी थिए तर यो कलेजमा आए त्यो त बाहिरी भाग हो भित्र त बुद्धत्व छ भन्ने कुरा बुझे।

अनी रेबरेन्ड सकाइदासँग कुरा गर्दा बाहिर आफु देखाउन जरुरी थिएन उहाले मेरो बुद्धत्वलाई बुझाउनु भएको थियो भन्ने बुझे। मैले आफ्नो बारेमा ठीक बिपरित सोचेको रहेछु।

यी कुरा नै आस्थाले गर्दा सबैभन्दा बुझेका कुराहरु हुन।

मैले सोचेको "आफु" अन्त कतै गयो र नयाँ बुद्धत्व भएको आफु प्रकट भयो।

एही बेलामा कलेजको प्रचार अभ्यास क्लासको लागि नेरिमा मन्दिरमा गए । त्यहाँ मैले अहिलेसम्म गाइड गर्नु भएको तानकाजिलाई भेटे । उहले मलाई जस्तो बेलामा पनि दयालु भएर सिकाउनुहुन्छ। उहाले धर्म हाम्रो जिवनमा कसरी प्रयोग हुन्छ र आफ्नो आभारिपनको बारेमा अनुभव सुनाउनु हुन्छ।

मैले संघसित सिकेका कुरा र पढेका कुरा अब अङ्ग्रेजिमा अरुलाई बुझाउनु पर्छ भनेर बुझ्न थाले। तेस्तो बुझ्दा मलाई धेरै खुशी लाग्यो।

यो कुरा तानकाजिले राम्ररी बुझ्नु भएको थियो र मैले अङ्ग्रेजिबाट यो उपदेश फैलाउने कुरालाई मद्दत गर्नु हुन्थ्यो।

तानकाजी संगै बुद्धपथमा हिड्दा बिस्तारै मेरो मन सफा भयो । चुरोट र कफि अब पिउनु पर्ने भएन । यो संसारमा आफ्नो समस्या, कुलत आदी ठीक पर्न पैसा र समय बर्बाद गरेर डाक्टरकहाँ जाने थुप्रै छन । या आफ्नो समस्या नबुझेर कुलत दोहराइ रहने पनि छन । तर म संघले गर्दा आफो सोचाइ बदलेर बुवाआमासँगको संबन्ध सुधारेर आफ्नो कुलत छोड्न सक्के भए । उपदेशले गर्दा आफ्नो जिवन परिवर्तन गर्न सकिन्छ भन्ने कुरा बुझे।

केहिबर्षअघी सुत्र पाठ किताबको पछील्लो पानोमा साकाइदाजी लेख्न भएको कुरा देखे । तेस्मा "सबैलाई बाटो देखाउनु" भनेर लेखिएको थियो।

मलाई जे चहिएको छ त्यो बेलामा रेबरेन्डले मलाई तेही पुराइदिनु हुन्थ्यो, कस्तो अचम्मको कुरा हो यो।

रेबरेन्ड साकाइदाजिले भनेको कुरा र गतबर्षको लिडर तालिमबाट मैले अबको २० बर्षमा गर्ने कुराहरु तय गरेको छु । म आफु बसेको ठाउ भ्यान्कुबर भन्दा अन्त शाखा बनाउने मन छ। एस्तो सोचेको भर्खर एक बर्ष भयो। मेरो चाहना पुर्ण गर्न बुद्धको मद्दत चाहिने छ।

आज मेरो अनुभव सुनिदिनु भएकोमा सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

दशौ अध्याय धर्मगुरु (दोस्रो भाग)

पाच गुरुहरु

ध्यान कसरी गर्दा राम्रो त ?

पहिलो: उपदेशलाई सधै मान्छु भन्ने मन (मनन)

दोस्रो: उपदेशलाई पढ्ने (पढाई)

तेस्रो: तेस्लाई मन्त्रबद्ध गर्ने मन (मन्त्र)

चौथो: अरुलाई बुझाउने (बर्नण)

पाचौ: यो उपदेश संसारमा फैलाउने कोशीष (मुद्रण)

यो मन, पढाई, मन्त्र, बर्नण र मुद्रण लाई "पाच गुरु" भनिन्छ र सद्धर्म पुन्डरिक सुत्रको शरणको लागि यो अभ्यास नगरि नहुन्ने पाच तत्व हुन । यि पाचमा एउटा छुट्यो भने पनि साचिको सद्धर्म पुन्डरिक धर्मी हुन सकिदैन ।

बुद्धको प्रयोग

यो पाच अभ्यासभित्र "अरुलाई सिकाउने" या "संसारमा फैलाउने" भन्ने कुरा मन लगाएर गर्नु पर्छ भनिएको छ एस्ले गर्दा नै अरुलाई मुक्ती दिलाउन सकिन्छ । यो अध्यायमा पनि "असल मन भएका मानिसहरुले मेरो अन्त्यपछी सद्धर्म पुन्डरिकको एक श्लोक मात्र पढे पनि अरुको निम्ती धर्म फैलाए सरह हुनेछ" भनिएको छ । यो कुरा नै यो अध्यायको मुख्य कुरा हुन भन्दा हुन्छ ।

बस्त्र, कोठा, चकटिको तृ-सुमार्ग

तेसो भए कसो गर्द हामी सारा शक्ती लगाएर धर्म फैलाउन सक्छौ त ? त्यो कुरा "बस्त्र, कोठा, चकटि" मा प्रष्टसँग भनिएको छ । यो कुरा यो अध्यायको अर्को मुख्य कुरा हो । सुमार्ग भनेको सही पथ हो ।

एसलाई ठ्याक्कै उल्था गर्दा "संसारका असल महिला पुरुषहरुले मरो अन्त्यपछी सद्धर्म पुन्डरिकको एक श्लोक भए पनि बुद्धको कोठाम पसि, चकटिमा बसी बस्त्र पहिरण गरेर अरुलाई सुनाउनु पर्दछ ।"

यो बुद्धको कोठाम पसि, बुद्धको बस्त्र पहिरण गरि, बुद्धको चकटिमा बसी भनेको धर्मको लागि महत्वपुर्ण मात्र होईन कि माहान श्लोकहरु हुन भन्ने बुझ्न पर्दछ । अमुल्य शब्दहरु हुन ।

यो तृ-सुमार्गको अर्थ यो श्लोकपछी "बुद्धको कोठा भनेको

सबैमा हुने दया, बुद्धको बस्त्र भनेको लचिलो चालचलन, र बुद्धको चकटी भनेको सबै सत्य सुन्यता हो” भनेर ब्याखा गरिएको छ मतलब “दयालु मन” “लचिलो चालचलन” र “सुन्यता बुझ्ने ज्ञान” तीन कुराले उपदेशलाई बुझाउन खोजिएको छ ।

एसमा भनिएको “दया” “लचिलो चालचलन” को बारेमा ब्याखा गर्नु जरुरी छैन ।

अन्तको “सुन्यता” लाई हामीले कसरी लिने त ? यहाँ फेरी एकपटक ब्याखा गर्दछु । “सुन्यतालाई दुइ तरिकाले लिन सकिन्छ । पहिलो कुरा सर्बसत्य भनेको सुन्यता हो भन्ने कुरा मतलब सबैचिज सुन्य हुन र अस्थाइ हुन भन्ने दृष्टिकोण हो । यो सही हेराइ हो तर यो सोचाइबाट मात्र मानिसलाई मुक्ती दिलाउन सकिदैन ।

तेही भएर हामीहरुले “सुन्यता” लाई सकारात्मक सोचले हेर्नु जरुरी छ । सर्बचिज “सुन्य” भन्नुको अर्थ यो संसारमा केहि छैन सबै सुन्य भनिएको होईन । कारण र परिणामले गर्दा सबैथोक हुन्छ । तर सधैलाई स्थाइ चिज चाही केहि हुँदैनन । तेही भएर राम्रो परिणामकोलागि राम्रो कारण (कर्म) गर्नु पर्दछ ।

तर अतुल्य धर्म अध्यायमा “सबै प्राणिको आधार भनेको समानता हो र संसार एक ठुलो सन्तुलमा चलेको हुन्छ । र संसारको सर्ब सत्य भनेको नै सुन्यता हो । (पहिलो भाग पेज ६४) मा भने जस्तै संसारमा बास्तवमा सबैथोक स्थिर र भेदभाव नभएर सन्तुलित हुन । मतलब कुनै पनि चिज राम्रो या नराम्रो हुँदैनन । तर हामीले त्यो देख्दैनौ भेदभाव गरेर हेर्छौ र एस्ता कुमनले गर्दा हामी दुखी बन्छौ तर बास्तवमा संसारका सबै चिज उस्तै र सन्तुलित हुन्छन । अर्को शब्दमा भन्दा सबै चिज हामिलाई चाहिने भएर नै भएका हुन । हामी मानव पनि तेस्तै हौ ।

हामी यो संसारमा हुन पर्ने भएर नै एस्तो भएर जन्मिएका हौ । एस्तो कुरा बिचार गऱ्यो भने मानिस भएर जन्मिएको अमुल्यता र बाच्नुको आभारिपन बुझ्न सकिन्छ । र साथै अरुहरु पनि यो संसारमा चाहिएर नै बाची रहेका हुन भन्ने हो । एस्तो बिचार गरेमा अरुको मुल्य बुझ्ने र आदर गर्न सक्ने बन्छौ ।

“सुन्यता” लाई यसरी लियो भने बाच्नुको अर्थ, आभारिपन राम्रोसँग बुझ्न सकिन्छ । सबै उस्तै गरी बाची रहेका हुन भन्ने सोच्यो भने सबै साथी हुन भन्ने कुरा मनभित्रबाट आउछ । अनि अरुलाई उपदेश बुझाउन “बुद्धको चकटिमा बस्ने” मतलब यो “सुन्यता” को अर्थ राम्रोसँग सिकाउनु पर्दछ ।

तीन-सुमार्गलाई सारंसमा भन्ने हो भने अरुलाई सद्धर्म पुन्डरिक सुत्र सिकाउदा दया उत्पन्न गरि, गहिरो रुपमा सुन्यताको बारेमा बुझाएर लचकता अपनाएर र सान्सारिक मोहबाट मुक्त भएर मन लगाएर गर्नु पर्दछ । यो नै “धर्म गुरु” को मुख्य कुरा हो भन्ने बुझ्न सकिन्छ ।

This is an Nepali translation of text that originally appeared in Japanese in *Hokke sanbu kyo: Kaku hon no aramashi to yoten,* by Rev. Nikkyo Niwano, the founder of Rissho Kosei-kai (Kosei Publishing, 1991 [revised edition, 2016], pp. 104–9).

Director's Column

फरकपन स्विकारी सन्तुलन गर्ने मन

जुलाईमा अमेरिकामा यो धर्म फैलिएको ६० बर्षको "संघ भेला" भएको थियो र ३०० जना जती संघका सदस्यले आभरी भएर अझै यो धर्म फैलाउने कामना गर्नुभयो।

र एही बेलामा ब्राजिल मन्दिरको ४८औ वार्षिक उत्सव पनि मनाएका थियौ।

दुबै समाहरोहमा साना, जवान र बृद्ध सबै मिलेर आ आफ्नो क्षमता अनुसार काम गरेका थिए। सबैलाई आफु केहि गरौ भन्ने थियो।

यो महिनाको अध्यक्षको प्रवचनमा भने जस्तै प्रतेकमा हुने "अरुलाई प्रेम गर्ने दयालु मन" भएका बोधिसत्वहरु देखिएका थिए।

यो महिना जर्मनमा १०औ बिश्व धार्मिक शान्ति सम्मेलन हुन्छ र यो बर्ष "हाम्रो सह-भबिष्यको संरक्षण र एस्बाट हुने फाइदाको बिकास" भन्ने कुरा छलफल हुने छ। हामी सबैले अरुको फरकपनलाई स्विकारेर सन्तुलन भएको काम गर्ने कुरा मनमा राख्नु पर्दछ।

रिश्शो कोसेइ काइ अन्तिाष्ट्रय बिभाग बनदेशक

कोइबि साइतो

We welcome comments on our newsletter Living the Lotus: living.the.lotus.rk-international@kosei-kai.or.jp

Rissho Kosei-kai: A Global Buddhist Movement

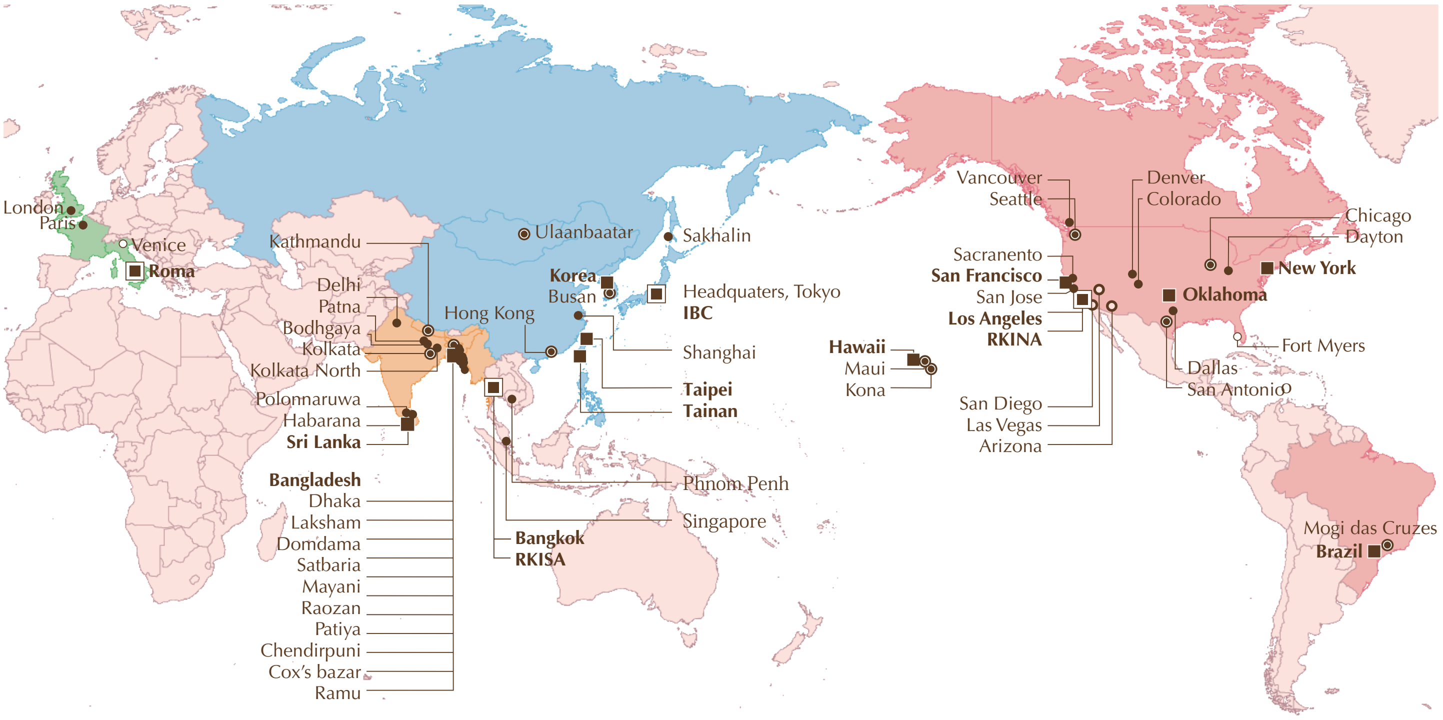

Rissho Kosei-kai Buddhist Church of Hawaii
2280 Auhuhu Street, Pearl City, HI 96782, USA
TEL: 1-808-455-3212FAX: 1-808-455-4633
Email: info@rkhawaii.org URL: http://www.rkhawaii.org

Rissho Kosei-kai Maui Dharma Center
1817 Nani Street, Wailuku, HI 96793, USA
TEL: 1-808-242-6175 FAX: 1-808-244-4625

Rissho Kosei-kai Kona Dharma Center
73-4592 Mamalahoa Highway, Kailua-Kona, HI 96740, USA
TEL: 1-808-325-0015 FAX: 1-808-333-5537

Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Los Angeles
2707 East First Street, Los Angeles, CA 90033, USA
POBox 33636, CA 90033, USA
TEL: 1-323-269-4741 FAX: 1-323-269-4567
Email: rk-la@sbcglobal.net URL: http://www.rkina.org/losangeles.html

Please contact Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Los Angeles
Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Arizona
Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Colorado
Rissho Kosei-kai Buddhist Center of San Diego
Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Las Vegas
Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Dallas

Rissho Kosei-kai of San Francisco
1031 Valencia Way, Pacifica, CA 94044, USA
POBox 778, Pacifica, CA 94044, USA
TEL: 1-650-359-6951 FAX: 1-650-359-6437
Email: info@rksf.org URL: http://www.rksf.org

Please contact Rissho Kosei-kai of San Francisco
Rissho Kosei-kai of Sacramento
Rissho Kosei-kai of San Jose

Rissho Kosei-kai of New York
320 East 39th Street, New York, NY 10016, USA
TEL: 1-212-867-5677 Email: rkny39@gmail.com URL: http://rk-ny.org

Rissho Kosei-kai of Chicago
1 West Euclid Ave., Mt. Prospect, IL 60056, USA
TEL: 1-773-842-5654
Email: murakami4838@aol.com URL: http://rkchi.org

Rissho Kosei-kai of Fort Myers
URL: http://www.rkftmyersbuddhism.org

Rissho Kosei-kai Dharma Center of Oklahoma
2745 N.W. 40th St., Oklahoma City, OK 73112, USA
POBox 57138, Oklahoma City, OK 73157, USA
TEL: 1-405-943-5030 FAX: 1-405-943-5303
Email: rkokdc@gmail.com URL: http://www.rkok-dharmacenter.org

Rissho Kosei-kai Dharma Center of Denver
1255 Galapago St. #809 Denver, CO 80204, USA
TEL: 1-303-446-0792

Rissho Kosei-kai Dharma Center of Dayton
617 Kling Drive, Dayton, OH 45419, USA
URL: http://www.rkina-dayton.com

The Buddhist Center Rissho Kosei-kai International of North America (RKINA)
2707 East First St., Suite #1, Los Angeles, CA 90033, USA
TEL: 1-323-262-4430 FAX: 1-323-262-4437
Email: info@rkina.org URL: http://www.rkina.org

Rissho Kosei-kai Buddhist Center of San Antonio
(Address) 6083 Babcock Road, San Antonio, TX 78240, USA
(Mail) POBox 692042, San Antonio, TX 78269, USA
TEL: 1-210-561-7991 FAX: 1-210-696-7745
Email: dharmasanantonio@gmail.com
URL: http://www.rkina.org/sanantonio.html

Rissho Kosei-kai of Seattle's Buddhist Learning Center
28621 Pacific Highway South, Federal Way, WA 98003, USA
TEL: 1-253-945-0024 FAX: 1-253-945-0261
Email: rkseattlewashington@gmail.com
URL: http://buddhistlearningcenter.org

Rissho Kosei-kai of Vancouver
Please contact RKINA

Risho Kossei-kai do Brasil
Rua Dr. José Estefno 40, Vila Mariana, São Paulo-SP, CEP 04116-060, Brasil
TEL: 55-11-5549-4446, 55-11-5573-8377
Email: risho@rkk.org.br URL: http://www.rkk.org.br

Facebook: https://www.facebook.com/rishokosseikaidobrasil
Instagram: https://www.instagram.com/rkkbrasil

Risho Kossei-kai de Mogi das Cruzes
Av. Ipiranga 1575-Ap 1, Mogi das Cruzes-SP, CEP 08730-000, Brasil

在家佛教韓国立正佼成会
〒 04420 大韓民国 SEOUL 特別市龍山區漢南大路 8 路 6-3
6-3, 8 gil Hannamdaero Yongsan gu, Seoul, 04420, Republic of Korea
TEL: 82-2-796-5571 FAX: 82-2-796-1696

在家佛教韓国立正佼成会釜山支部
〒 48460 大韓民国釜山廣域市南區水營路 174, 3F
3F, 174 Suyoung ro, Nam gu, Busan, 48460, Republic of Korea
TEL: 82-51-643-5571 FAX: 82-51-643-5572

社團法人在家佛教立正佼成會
台湾台北市中正區衡陽路 10 號富群資訊大厦 4 樓
4F, No. 10, Hengyang Road, Jhongjheng District, Taipei City 100, Taiwan
TEL: 886-2-2381-1632, 886-2-2381-1633 FAX: 886-2-2331-3433

台南市在家佛教立正佼成會
台湾台南市崇明 23 街 45 號
No. 45, Chongming 23rd Street, East District, Tainan City 701, Taiwan
TEL: 886-6-289-1478 FAX: 886-6-289-1488
Email: koseikaitainan@gmail.com

Rissho Kosei-kai South Asia Division
Thai Rissho Friendship Foundation
201 Soi 15/1, Praram 9 Road, Bangkapi, Huaykhwang, Bangkok 10310, Thailand
TEL: 66-2-716-8216 FAX: 66-2-716-8218

Rissho Kosei-kai of Kathmandu
Ward No. 3, Jhamsikhel, Sanepa-1, Lalitpur, Kathmandu, Nepal

Rissho Kosei-kai of Kolkata
E-243 B. P. Township, P. O. Panchasayar, Kolkata 700094, India

Rissho Kosei-kai of Kolkata North
AE/D/12 Arjunpur East, Teghoria, Kolkata 700059, West Bengal, India

Rissho Kosei-kai of Bodhgaya Dharma Center
Ambedkar Nagar, West Police Line Road, Rumpur, Gaya-823001, Bihar, India

Rissho Kosei-kai of Patna Dharma Center

Rissho Kosei-kai of Central Delhi
77 Basement D.D.A. Site No. 1, New Rajinder Nagar, New Delhi 110060, India

Rissho Kosei-kai of Singapore

Rissho Kosei-kai of Phnom Penh
W.C. 73, Toul Sampaov Village, Sangkat Toul Sangke, Khan Reouseykeo, Phnom Penh, Cambodia

RKISA Rissho Kosei-kai International of South Asia
Thai Rissho Friendship Foundation
201 Soi 15/1, Praram 9 Road, Bangkapi, Huaykhwang, Bangkok 10310, Thailand
TEL: 66-2-716-8141 FAX: 66-2-716-8218

Rissho Kosei-kai of Bangkok
Thai Rissho Friendship Foundation
201 Soi 15/1, Praram 9 Road, Bangkapi, Huaykhwang, Bangkok 10310, Thailand
TEL: 66-2-716-8216 FAX: 66-2-716-8218 Email: info.thairissho@gmail.com

Rissho Kosei Dhamma Foundation
No. 628-A, Station Road, Hunupitiya, Wattala, Sri Lanka
TEL: 94-11-2982406 FAX: 94-11-2982405

Rissho Kosei-kai of Polonnaruwa

Rissho Kosei-kai Bangladesh
85/A Chanmari Road, Lalkhan Bazar, Chittagong, Bangladesh
TEL/FAX: 880-31-626575

Rissho Kosei-kai Mayani
Mayani Barua Para, Mirsarai, Chittagong, Bangladesh
Rissho Kosei-kai Damdama
Damdama Barua Para, Mirsarai, Chittagong, Bangladesh
Rissho Kosei-kai Patiya
China Clinic, Patiya Sadar, Patiya, Chittagong, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Satbaria
Village: Satbaria Bepari Para, Chandanaih, Chittagong, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Chendhirpuni,
Village: Chendhirpuni, P.O.: Adhunogar, P.S.: Lohagara, Chittagong, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Dhaka
408/8 DOSH, Road No 7 (West), Baridhara, Dhaka, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Laksham
Village: Dhupchor, Laksham, Comilla, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Cox's Bazar
Ume Burmize Market, Tekpara, Sadar, Cox's Bazar, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Cox's Bazar, Ramu Shibu

Rissho Kosei-kai Raozan
Dakkhin Para, Ramzan Ali Hat, Raozan, Chittagong, Bangladesh

Buddiyskiy khram "Lotos"
4 Gruzinski Alley, Yuzhno-Sakhalinsk 693005, Russia
TEL: 7-4242-77-05-14

Rissho Kosei-kai of Hong Kong
Flat D, 5/F, Kiu Hing Mansion, 14 King's Road, North Point, Hong Kong, China

Rissho Kosei-kai Friends in Shanghai

Rissho Kosei-kai of Ulaanbaatar
(Address) 15F Express Tower, Peace avenue, khoroo-1, Chingeltei district, Ulaanbaatar 15160, Mongolia
(Mail) POBox 1364, Ulaanbaatar-15160, Mongolia
TEL: 976-70006960 Email: rkkmongolia@yahoo.co.jp

Rissho Kosei-kai of Erdenet
2F Ikh Mandal building, Khurenbulag bag, Bayan-Undur sum, Orkhon province, Mongolia

Rissho Kosei-kai di Roma
Via Torino, 29, 00184 Roma, Italia
TEL/FAX: 39-06-48913949 Email: roma@rk-euro.org

Rissho Kosei-kai of the UK
Rissho Kosei-kai of Paris
Rissho Kosei-kai of Venezia

Rissho Kosei-kai International Buddhist Congregation (IBC)
166-8537 東京都杉並区和田 2-7-1 普門メディアセンター 3F
Fumon Media Center 3F, 2-7-1 Wada, Suginami-ku, Tokyo 166-8537, Japan
TEL: 03-5341-1230 FAX: 03-5341-1224 URL: http://www.ibc-rk.org

Published by Rissho Kosei-kai International